

दीर्घतमा औचथ्यः। विष्णुः । जगती ।

भवा मित्रो न शेव्यो घृतासुतिर्विभूतद्युम्न एवया उ सप्रथाः।

अधा ते विष्णो विदुषा चिदर्घ्यः स्तोमो यज्ञश्च राध्यो हविष्मता ॥ १.१५६.०१

शेव्यः- सुखकरः। मित्रो न- सखेव। भव। घृतासुतिः- ज्योतिषां वर्षकः। विभूतद्युम्नः- प्रभूतज्योतिर्युक्तः। एवयाः- रक्षायाः प्रापयिता। सप्रथाः- सर्वतः पृथुः। अधा- अस्मात्कारणात्। विष्णो। ते- तव। स्तोमः- मन्त्रः। चित्- एव। विदुषा- ज्ञानिना। अर्घ्यः- प्रवर्धनार्हः। हविष्मता- पुरोडाशध्यानभावनादियुक्तेन। यज्ञश्च- उपासनञ्च। राध्यः- साध्यम् ॥१॥

यः पूर्याय वेधसे नवीयसे सुमज्जानये विष्णवे ददाशति।

यो जातमस्य महतो महि ब्रवत्सेदु श्रवोभिर्युज्यं चिदभ्यसत् ॥ १.१५६.०२

यः। पूर्याय- प्राचीनाय। वेधसे- ज्ञानिने। नवीयसे- अभिनवाय। सुमज्जानये- स्वयंभुवे। श्रीपतय इति श्रीधरः। विष्णवे। ददाशति- ददाति। यः। अस्य- एतस्य। महतः- महात्मनः। महि- असाधारणम्। जातम्- जीवे अनुभवदानार्थमध्यात्मसाधनार्थं प्रकटनमवतारं वा। ब्रवत्- वदति। सः। इत्- एव। श्रवोभिः- मन्त्रानुभवैः। युज्यम्- योगम्। अभ्यसत्- अभितः प्राप्नोति ॥२॥

तमु स्तोतारः पूर्य यथा विद ऋतस्य गर्भं जनुषा पिपर्तन।

आस्य जानन्तो नाम चिद्विवक्तन महस्ते विष्णो सुमतिं भजामहे ॥ १.१५६.०३

स्तोतारः- हे उपासकाः । यथा विद- यथा जानीथ तथा । तम् । पूर्वं- पुराणम् । ऋतस्य गर्भ-
प्रकृतिनियतेरपि कारणभूतम् । जनुषा- विष्णोः स्वात्मनि प्रकटनविषयकीर्तनेन ।
अवतारकथाकीर्तनेन वा । पिपर्तन- प्रीणयत । अस्य- एतस्य विष्णोः । आ- आभिमुख्येन । नाम ।
चित्- एव । जानन्तः- विद्यासहिताः । विवक्तन- वदत । विष्णो- सर्वव्यापिन् । ते- तव । महः-
महतीम् । सुमतिम्- शोभनमतिम् । भजामहे- सेवामहे ॥३॥

तमस्य राजा वरुणस्तमश्विना क्रतुं सचन्त मारुतस्य वेधसः ।

दाधार दक्षमुत्तममहर्विदं ब्रजं च विष्णुः सखिवाँ अपोर्णुते ॥ १.१५६.०४

मारुतस्य- शोभनप्राणयुक्तस्य । वेधसः- विदुषः । अस्य- एतस्य विष्णोः । तम् । क्रतुम्-
सङ्कल्पम् । राजा वरुणः- ऋताधिदेवता । अश्विना- प्राणेशौ । सचन्त- सेवन्ते । विष्णुः-
सर्वव्यापनशीलः । उत्तमम्- श्रेष्ठम् । अहर्विदम्- ज्योतिर्विदम् । दक्षम्- सामर्थ्यम् । दाधार-
धृतवान् । सखिवान्- सख्ययुक्तो विष्णुः । ब्रजम्- ब्रजोपलक्षितचिद्रश्मिसमूहम् । अपोर्णुते-
अपगतावरणं करोति ॥४॥

आ यो विवाय सचथाय दैव्य इन्द्राय विष्णुः सुकृते सुकृत्तरः ।

वेधा अजिन्वत्त्रिषधस्थ आर्यमृतस्य भागे यजमानमाभजत् ॥ १.१५६.०५

सुकृते- शोभनकर्मणे । इन्द्राय- ईशानशीलाय । सुकृत्तरः- इतोप्यधिकशोभनकर्मयुक्तः । विष्णुः-
व्यापनशीलः । दैव्यः- दिव्यगुणसंपन्नः । यः । सचथाय- साहाय्य । आ विवाय- आगच्छति ।
वेधाः- ज्ञानी सन् । त्रिषधस्थः- भूर्भुवःसुवरादिकं क्रमन् । आर्य- आर्यशीलमुपासकम् । अजिन्वत्-
प्रीणयति । ऋतस्य भागे- स धर्मभागे । यजमानम्- उपासकम् । आभजत्- अनुभावयति ॥५॥